

Gospodarski načrt Pokljuka (1888–1908)

Alojz BUDKOVIČ¹

PREDGOVOR

Pred dobrimi desetimi leti sem pozimi v arhivu OE Bled opazil obrabljen in zaprašen načrt Pokljuke. Po grobem prelistavanju me je pritegnilo zanimivo ročno pisanje nadgozdarja Carla Poscha. O podrobnih avtorjevih razmišljanjih sem obstal pred zaprtimi vrati pisane gotice. Vrata v ta svet mi je odprla spoštovana učiteljica in družinska prijateljica gospa Frida Mihelič.

Načrt me je presenetil s svojo širino, saj sem imel v podzavesti še vedno vgrajeno šolsko doktrino o zablodah staroavstrijskega gozdarstva, ki je prisegalo samo na kameralno takso. Že v prevodu Gospodarskega načrta za gozdove gosposčine Bled na Pokljuki in Ribšiči iz leta 1859 (prevod mag. Cimperšek) je zelo poudarjena želja gozdarjev po trajnostnem gospodarjenju, načrtnem izkoriščanju, opredelitvi za vzgojo visokih gozdov.

Ohranjeni načrt Pokljuke je resnično nadgradnja takih želja. Odseva izjemno avtorjevo energijo po iskanju odgovorov na številna vprašanja. Gozdarsko znanje se ni razvijalo samo v dinarskih gozdovih, temveč tudi v naših gorskih gozdovih, čeprav so bili zelo prizadeti zaradi tisočletnega rudarjenja in gozdne paše.

Prof. dr. Andrej Bončina sodi, da je bil, kot kaže, načrt izdelan po Hartigovi metodi tabeliranja lesnih mas, ko so načrte izdelali za celotno obhodnjo naprej (100 let), nekoliko podrobneje pa za prvo periodo (dvajsetletno obdobje). Tako je bil načrt Pokljuke izdelan za obhodnjo 120 let, natančneje pa za obdobje 1888-1908, torej 20-letno obdobje.

Letos mineva 120 let od njegovega nastanka. V mogočnih poključkih gozdovih se zrcali delo nadgozdarja Poscha, o katerem žal nimamo uporabnih podatkov. Gotovo je bil Avstrijec, ki ga je zaposlila Kranjska industrijska družba, za katero je izdelal omenjeni načrt in cenitev njenih gozdov. Po poizvedovanju v knjižnici Gozdarskega inštituta so na njegovo ime naleteli v 21. zvezku Kranjsko-primorskega gozdarskega društva, katerega član je postal leta 1902. Osebu knjižnice se zahvaljujem za ta podatek. Z odlokom c.k. ministrstva z dne 11. 12. 1903 in odredbo direkcije z dne 17. 12. 1903 je na mestu inšpektorja za agrarne operacije Carla Poscha nadomestil dr. Adolf Stangel. Primopredaja je bila opravljena 11. 2. 1904.

Po dolгих letih je še kako na mestu, da se v naši reviji spoštovanemu nadgozdarju poklonimo z objavo prevoda njegovega načrta. Zaradi pridiha arhaičnosti prevoda načrta nisem pretirano popravljal, uporabil sem tudi vsa napisana lokalna imena.

GOSPODARSKI NAČRT POKLJUKA*

(1888–1908)

S pomočjo gospe Fride Mihelič prevedel in uredil Lojze BUDKOVIČ

BOHINj 1997

»TOPOGRAFSKE RAZMERE

Gozdno območje Pokljuke se razprostira na severnem delu pokrajine, ki se dviga med Savo Bohinjko in dolino Radovne. V zapadnem in severnem delu je skalnat pas od Klečce do Malega Draškega vrha.

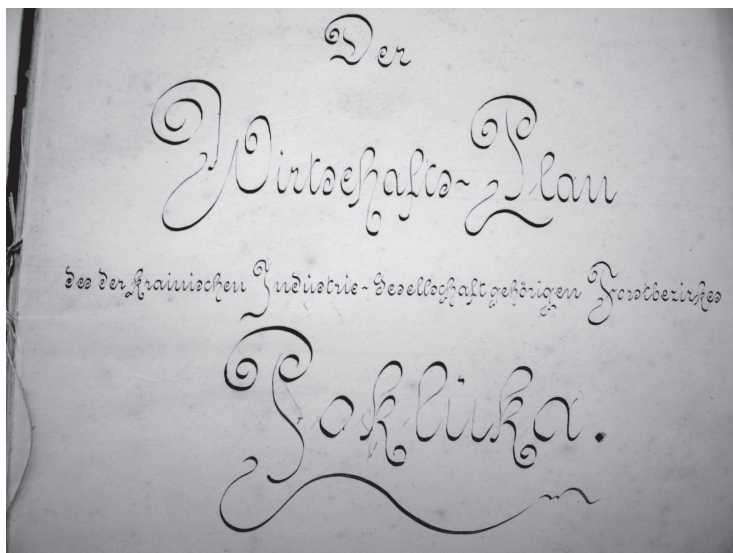
To je predgorje julijske alpske verige na čelu s Triglavom. Vse to gradi gorski masiv Pokljuke.

¹ A. B., univ. dipl. inž. gozd., ZGS, OE Bled, KE Pokljuka, Triglavska 47, BLEd

* Tekst ni lektoriran

Ob severni meji obsega breg potoka Radovne, pri izviru je severna, strma stena Kerme do skalnih grebenov Luknje peči, Erjavine, Kredarce. Ob strani gozdnega območja so markirani skalni vrhovi Debela peč, Klešča, Vošovcverh s strmimi skalnimi robovi, od lavin in neviht z grapami pretrgana pobočja. Nasproti med omenjenimi gorami od Travnega brda se razprostira dolina do

Na desnem bregu so posamezne vzpetine in ob gozdni meji višinske točke Verhkošinc in Goliverh. Z ozirom na absolutno višino je treba pripomniti, da je srednja višina platoja 1.250 m. Najvišje gozdnate pokrajine so v krajih Mesošč, 1.481 m, Mesnouc, 1.538 m, Pod razorom, 1.500 m, Klek, 1.550, m in Bratula peč, 1.521 m. Najnižji del revirja je graben Radovne, 700 m.



Napis na prva strani Gospodarskega načrta za Pokljuko

Vošovcverh in Klešča »Stresena dolina«. Nadalje na jugu se dviga gozdni predel Pokljuke v zelo strmih, pogosto grapastih in navpičnih skalnih stenah do visokega platoja, ki ga obdaja greben Mokre peči, Mejiga vrha, Bratula peč in Erjava peč. Severno od tega alpskega območja je proti Kleku zmerno padajoči teren, imenovan Konavčovšleb. Od imenovanega planinskega območja Klek se razprostira v zmernem JV nagibu prava visoka ravan Pokljuka, ki doseže v svojem severnem in vzhodnem delu ob strmem robu gorski hrbet Meji verh, Bratula peč. Ta obsega kotljasti in dolinski značilno oblikovan teren Peku in Klek. V dolini ležijo Rudna dolina, Lom, Merzli studenc, Majenje, Bohinska raven. Severno te linije je gorski hrbet, ki ima kotanje, luknje, valovito obliko in je SZ ograjen od Debele peči, Železnika in Razorja. Južno od te črte pa ponovno visoke točke Konsca, Mesošča, Verhmeznovca in Kobivnika. Nadalje na JV je graben vodnih žil Ribšice in Židance.

Odgovarjajoč temu različnemu terenu so tudi podnebne razmere zelo spremenljive. Na splošno imajo milejše podnebje severna dolina Kerma, Stresena dolina, Konavčovšleb in Radovna zaradi ugodnega vpliva sonca in zračnih tokov. Na platoju je zaradi manjšega učinka sonca zrak bolj miren in je zato klima manj ugodna. Tukaj so kotljaste globeli, tako imenovane gozdne luknje, v domači govorici imenovane konte. V njih so z majhnimi izjemami revna travišča. Največje gozdne luknje so: Medvedovakonta, Velkaraven, Malaraven, Velkažimanca, Malažimanca in Krucmanovakonta. Najbolj ugodne podnebne razmere so na JV mejnem območju Ribšica in Konjskaravan, ki sta v srednjih višinskih legah z ugodnim soncem in menjajočem se zrakom.

V tem gorskem okolju ima gorsko podnebje sledeče lastnosti: 5 do 6 mesecev zimskega mirovanja z obilnim sneženjem in topla poletja z malokdaj dolgim deževjem.

Gozdarski okraj Pokljuka se razdeli, kakor je razvidno iz priloge 2, v davčne občine: Zgoranje Gorje, Bohinjska Bela, Višelnica, Gorjuše, Bohinjska Češnjica in Srednja vas. To je političnega, davčnega in sodnega okraja Radovljice, vojvodine Kranjske.

Gozdno območje je od domačij prebivalcev precej oddaljeno, najbližji kraji so Radovna, Pokljuka in Gorjuše. V zgornji dolini Radovne se bližajo meje tega okraja in okraja Mežakle na približno oddaljenost 100 m.

ZGODOVINA

Del velikega posestva gosposčine Bled je ta gozdni kompleks v letu 1004 kot darilo cesarja Henrika III. dan škofiji v Brixnu, v posest škofu v Brixnu. To je veljalo do leta 1803. Nato je pripadalo francoski vmesni vladavini in cesarski avstrijski administraciji do leta 1838, ko so ga ponovno dobili škofi v Brixnu. Leta 1858 je prešlo gospostvo Bled z nakupom v last obratov Viktorja Ruarda. V njegovi lasti je ostalo do 31.12.1871, ko ga je prodal KID.

Tekom časa se je zaradi neupravičenega krčenja gozdov s strani podložnikov zmanjšala gozdna površina nekdanjega gospostva Bled.

Iz starih zapisov je razvidno, da so se dogajale s strani prebivalstva večje škode. Ta proces je potekal tekom stoletij. Prišlo je do hudih sporov, vendar se je stanje gozdov postopoma izboljševalo. To je veljalo posebno za Mežaklo.

Leta 1837 je zaznamek takratne zaloge lesa in izračuna vrednosti, vendar o tem ni dokazil. Ker ni pravih podatkov, je težko izluščiti zaključke. Naj opomnim, da so bili takratni izračuni shranjeni na gozdni upravi Sauerburg. Medtem stremimo, da pomagamo gozdovom z gozdnim gospodarstvom k renti, saj je do konca prejšnjega desetletja potekala v glavnem dobava oglja za železarne. Nova železniška proga v Savski dolini je pričela širiti območje izrabe lesa. O resničnem dobičku od lesa in oglja manjkajo podatki. Tudi dolge raziskave zaprašenih kontov in zapisov niso prinesle zadovoljivih rezultatov.

Od elementarnih nezgod, ki so prizadele gozd, je treba omeniti več tednov trajajoč požar leta 1849.

Podtahnili so ga kmetje in pastirji z namenom, da bi pridobili več pašnega sveta. Uničen je bil predel pod Lipanco, Zmerzli kamni, Škernante in Čerteš v danes še vidnem obsegu 100 ha. Tla v teh predelih so zaradi požara vedno bolj revna, na 1/3 površine se še danes vidi matično podlago. Zaradi poškodb se je naselil podlubnik in se hitro širil. Prizadeta drevesa so oddali za servitutne pravice.

Nato so prišli leta 1853 viharji in podrli najmočnejša debela velikega sestoja v Lomu (odd. 59,60). Delali so z vsemi sredstvi, da bi sestoj obnovili. Les so podarili upravičencem. Vse skupaj ni ustavilo napredovanje lubadarja, ki je povzročil dodatno uničenje dominantnih debel različnih vrst. Posledice te katastrofe so v tem sestoju še danes vidne.

LASTNINSKE RAZMERE

Okrožje Pokljuke je lastnina akcijske družbe in se mora zaradi tega gospodariti v smislu gospodarskega zakona. To bi bilo v sigurnem pogledu omejitev lastnini, če ne kot v tem primeru nasproti interesu lastnika. Omejitve bi bile tudi v obravnavi gozdov na strmih pobočjih in prepovedi golosekov s strani c. k. okrajnega glavarstva v Radovljici. V kolikor te zakonske določbe niso odraz naravne nuje, to se pravi, če je sploh možno obiti zakonske določbe, da zadostiš smotru obstoja gozda in nalogam gozdnega gospodarstva, ko gospodar z ozirom na krajevne razmere pri drugem načinu gospodarjenja, kakor je predvideno v zakonu, poseduje sigurnost potrditve svojega dela. Boječa zakonska skrb ne sme pozabiti velike prednosti celote.

Gozdni okraj Pokljuka je v celoti obremenjen s pašnimi pravicami, ki naj bi bile v tekočem letu urejene. Pripadajoče predpriprave so bile narejene s strani sestavljalca tega načrta. Na podlagi tega je bil sestavljen načrt paše.

S tega stališča, da paša živine, ki se trenutno izvaja, se ne vklaplja v racionalno gozdno gospodarstvo in nima pravne potrditve. Izvaja se iz leta v leto kot stopnjevana pravica navade prebivalstva. Tega prebivalstva, ki se drži davnih pravic in se oblastno, nepravilno protivi vsakemu

1770

Vorschlag für den Zeitraum 1888 bis 1908								
Ortsbezeichnung		Vervollständigung und Mittelherkunft		Neue Aufforstungen			Insgesamt	Andeutung wegen angezeigter Holzart und Culturmethode
N a m e	Abtheilung Nr.	Unterabtheilung Nr.	in Fennelschlag und im Platanenwald	auf alten Blößen und Rändern	in neuen Schlägen	unter Schutzbestand		
H e k t a r								
Betriebsklasse St. Hentervald								
Hama	3	c	0'65				0'65	in Pflanzung mit Fichte
"	"	e	6'00				6'00	" " "
"	"	g		0'25			0'25	" " "
"	"	a'		3'50			3'50	" " "
Strovi perh	3	b	40'00				40'00	" " "
Strovi perh	4	c		1'49			1'49	" " "
"	"	d	6'00				6'00	" " "
"	"	e	10'00				10'00	" " "angefangene Arbeit"
Stano budo	9	a						Kulturversuch in großem Lärchen
"	"	b						
Ujara perh	10	c				5'00	5'00	Pflanzung mit Fichte und Kiefer
Bonasi perh	11	d				4'00	4'00	
Sehu	12	a						Kulturversuch in großem Lärchen und Fichte
"	12	b						
na Wlk	15	c						" " "
Smajdel	18	a		5'00			5'00	Pflanzung mit Fichte
"	"	b		5'00			5'00	" " "
"	"	a						" " "

Posch-Predlog ukrepov za prebiralne gozdove

zakonu. Od nobenega urada niso dobili pravice za večne čase. Obenem pa spoznanje dejstva, da ti občutljivi paraziti gozda ne morajo biti odstranjeni. Pisec načrta si je zadal nalogo poiskati način, ki naj bi bil sprejemljiv sedanjemu, glede pravnih pravic nedolžnemu prebivalstvu dovoliti prvotno pravico paše. Prvotna pravica gozdne paše se je razprostirala po celotni Pokljuki, ki predstavlja nepretrgano gozdno območje z majhnimi jasami s travo.

Zaradi neumne poželjivosti prebivalstva po pašni pokrajini so bile najprej izkrcene velike površine, ki naj bi prehranile pasočje črede živine. Te površine je potrebno spremeniti v gozd. To ni samo velika pravica lastnika gozda, k temu ga sili tudi zakon. Površine naj bodo pogozdene in negovane. Ker pa bi imelo trenutno zmanjšanje pašnega terena na velikih površinah vpliv na redukcijo pašne živine, je bilo sprejeto, da bo pri zmerni paši na teh površinah v poznem poletju najmanj nastale škode na pomladku, obenem pa bo možno v prvem saditvenem obdobju od 0,5 do 0,6 normalne sadnje. Pašni donos teh površin se bo iz leta v leto zmanjšal

in končno padel na prvotno količino. Pri tem je pomembna energija gozdarja, ki ob podpori oblasti izvaja samo predpise, kajti zakon je jasen in natančen.

Okraju Pokljuka pripada pravica uporabe vseh poti, ki vodijo iz gozda, in plavljenje po Radovni in Savi Bohinjki.

SPLOŠNE GOSPODARSKE RAZMERE

Prodaja in delavske razmere so opisane pri načrtu Mežakle. Zaradi izgradnje velike žage s strani družbe na Radovni proti Grabčam je postala uporaba tehničnega lesa iz tega predela boljša. Gradnjo žage je sprožilo ugodno dejstvo sečenj tega načrta. Poleg tega se je stopnjevalo povpraševanje po slabši vrsti lesa za celulozo in rudniški les. Načrt lahko zapusti pisalno mizo, se vrne v gozd in v roke gospodarju. S tem delom je bilo izpolnjeno upanje, da njegovo delo z vedno bolj naraščajočo rentabilnostjo koristi lastniku gozda.

GEODETSKA IN TAKSACIJSKA PREDELA

Geodetska preddela so vsebovala izmero mej, in to s triangulacijsko izmero z mizo in priključitvijo posnetka z busolo. Površina revirja znaša 7745,40 ha, od tega 6246,50 ga gozdnih tal in 1499,05 ha negozdno. V prilogi II je podan parcelni sestav po davčnih občinah. Razlika v seštevku katastra in detajlne izmere je spoznavna zaradi tega, ker v katastru ni bila izvršena sprememba površin. Površine so bile izmerjene z dvema polarnima planimetroma in dvakrat kontrolirane. Po katastru znaša skupna površina 7760,61 ha, zato diferenca 15,21 ha.

Taksacijska preddela so sestavljena iz klasiranja v debelinske razrede in prirastka, mestoma izmere poskusnih ploskev, posekov in meritev poskusnih debel, in to po treh debelinskih razredih. Polno so premerili 132 ha, nadalje so bile izmerjene v cca 1380 ha tretjega debelinskega razreda (to so debela nad 30 cm). Dalje še 160 poskusnih ploskev v različno starih sestojih z odgovarjajočimi dendrometrijskimi izmerami (les so razrezali po sekcijah) in saditvene možnosti.

Pri preddelih so sodelovali nadgozdar Carl Posch, ki je dela vodil in ta načrt sestavil, gozdni upravitelj Karl Honig in Carl Lack, 3 tehnični pomočniki in 15 figurantov v 90 delovnih dneh.

Stroški del so znašali vključno s plačami gozdarskih tehnikov 1781 florinov in 7 kron, kar znaša 28,5 kron/ha. Ta znesek se je smatral kot majhen strošek.

Izvršene so bile dendrometrijske izmere in meritve starosti s pomočjo več meritev v posameznem sestoju.

Izkušnje učijo, da bi bilo potrebno za natančen izračun prirastka potrebno veliko časa in stroškov. Enkratna meritev prirastka na prerezihi ne vodi k zadovoljivemu rezultatu. Medtem ko pri pravilni izbiri poskusnega lesa za določitev prirastka igra veliko vlogo slučaj, zato so rezultati izračuna prirastka večkrat nezanesljivi. Največkrat so bili rezultati večji kot tisti za prirastek iz veljavnih donosnih tablic, ki so po usklajenosti razredov za posamezne primere prišli v poštev.

Iz tega vzroka in ker sploh donosne tablice, ki so pri rokah, niso zanesljive za taksacijo, ker imajo v glavnem veljavo le za eno pogozditev, ki so v razširjenih gorskih gozdovih, so samo kot izjema pravila in ne morejo veljati kot normalne. Prirastne zakonitosti in obstoj posameznih vrst v normalno pogozdenem sestoju je drugačen kot v prostorsko zaprtem sestoju enake vrednosti. Tako so bile na osnovi izmere narejene lokalne donosne tablice za Pokljuko, ki so imele poseben namen, da razvrstijo sestoje v vrednostne razrede in količine prirastka, ki predstavljajo povprečje mnogih meritev in izračunov. Prvič so prikazale lokalni interes, kar je poseben namen tega načrta, ker daje v roke zagotovilo, da lahko posamezne sestoje iz vrednotimo, o tekočem prirastku in kar je posebno važno za obračun donosa o prihodnjem prirastku in pojasnilo o vrsti ter času sečnje. Za izračun kameralne takse je potrebno povprečje poseka in prirastka, čigar pravilna vrednost je razvidna samo iz lokalnih donosnih tablic, ker je vsak star sestoj prihodnja slika mladega sestoja in prvi lahko odgovori na vprašanje, katero vrednost bo mlajši sestoj v času sečnje imel. Seveda s pripombo, da ne bi zunanji vplivi motenj narave spremenili substance starega sestoja. To ni vedno važno za posamezni sestoj, ker se nekatere razlike in napake izravnavajo za gospodarsko območje, kakor je Pokljuka, je pač potreba, da to velja, če bi bile opravljene posamezne raziskave za izračun srednje vrednosti. Glavni namen, ki je bil dosežen s postavitvijo teh donosnih tablic, je bil v tem, da bi postavili zanesljivo osnovo za izračun sečne mase in povprečnega prirastka mlajših sestojev.

Za sestavo donosnih tablic so služili podatki od cca 150 poskusnih ploskev v čistih smrekovih sestojih različnih starosti in vrednostnih razredov, poleg tega so izhajali iz osnove, da je treba vzeti tisto pogozditev za normalno, katera je na splošno na Pokljuki prevladujoča in da se ne oziraš na boljše ali slabše pogozditve, kajti izjema majhne partije, ki se lahko primerja s tisto, ovrednoteno z 0,7. Ta pogozditev je bila označena s številko 1 in pri izbiri poskusnih ploskev že z ozirom na prostrane, enako stare sestoje, vedno navzoče razlike pri pogozditvi z majhnimi prazninami in jasami.

130

Vorschlag für den Zeitraum

Ortsbezeichnung		Vertheilung und Hilfszahlen	Neue Aufforstungen			Ins- gesamt	Andeutung wegen angezeigter Holzart und Culturmethode		
Name	Ab- theilung Nr.		Unter- ab- theilung Nr.	im Fornschlag und im Plästerwald	auf alten Blößen und Räumen			in neuen Schlägen	unter Schutz- bestand
				H e k t a r					
				Bucheclasse 20				Nimmelschlagwald	
medvedova kuta	25	K		800			800	Pflanzung mit f. u. L.	
Panjiha dolina	26	B		225			225	" " " "	
"	"	e		276			276	Pflanzung mit f. u. L.	
"	"	g	400				400	Cultur von Buchen	
"	"	t		078			078	Pflanzung mit f. u. L.	
Kochins Bayann	28	e		077			077	" " " "	
"	"	d		065			065	" " " "	
"	"	e		150			150	" " " "	
"	29	b		077			077	" " " "	
"	"	f		150			150	" " " "	
Panjan	30	e		079			079	" " " "	
"	"	d		031			031	" " " "	
"	"	f		121			121	" " " "	
Leov	31	e		100			100	" " " "	
"	"	g		070			070	" " " "	
"	"	K		200			200	" " " "	
"	"	n		161			161	" " " "	

Predlog ukrepov za skupinsko postopno gospodarjenje

Sestavo donosnih tablic nam razjasni grafična priloga, ki ima 5 vrednostnih razredov, ki karakterizirajo krajevne razlike sestojev v smislu njihove produkcijske zmoglosti.

Menjava talnih razmer združena z vplivi že opisanih klimatskih in ekspozicijskih razmer, potrebuje pogosto menjavo v razvoju sestoja, tako da o ločitvi posameznih razredov v cone ne more biti govora, ker nastopajo različne razlike razredov v ena pri drugi se nahajajoči površini.

Tla naj bodo videna samo s stališča proizvodne zmogljivosti in v tem oziru se najprej pripominja, da se izloči iz večine dobrih tal slaba tla; zatravljena in pogosto z gobami pokrita, z malo humusa v bližini zgornje gozdne meje in na plaziščih, na morenah zelo kamnitih tal Kerme. V ostalem so tu povsod na koncu gozda peščena, sprijeta tla, včasih porasla z vmesnimi travišči, z menjajočimi talnimi razmerami, velika območja so nekvalitetna. Z ozirom na različna tla, kakor tudi klimo in lego, so tla razvrstili v 5 vrednostnih razredov, kar je razvidno iz seznama sestojev.

Graditeljica sestojev je smreka. Smreka je stalna vrsta rastišča in tvori prostrane, čiste sestoje v popolnem razvoju; vmes nastopata

bukev in macesen. Bukev uspeva "postavljena v luknje" v silno pomanjkljivem, slabem rastišču in tvori čiste sestoje v Gaberje in Kerma, kjer mestoma raste na starih panjih. Uspeva mestu primerno in je ščitena kot drevesna vrsta, ki izboljšuje tla. Macesen spremlja smreko skoraj povsod v zgornjih legah; velike, čiste sestoje tvori na Kleku in Peklu. Sestoji južno od linije Mjiverh, Klek so na splošno enako oblikovani in enako stari, čisti smrekovi sestoji; oblikovne razmere tega drevja so ugodne, vendar prikazujejo nekateri mlajši, prostrani sestoji pogoste dvojne in trojne oblike, kar je vzrok opuščene nege v mladosti.

Dosedanja prekomerna paša in pritisk snega povzročajo počasno rast v mladosti in šele po 15. letu se pričinja hitrejša rast. Kot posledica dosedanje uporabe, ki je bila najbolj dejavna v vmesnem sestoju, so prereditveni sestoji, kar v majhnem vmesnem uporabnem etatu pride do izraza v naslednjih 20. letih. V mešanih bukovih sestojih na pobočjih Radovne so bila že več let prebiranja za kritje potreb lesa za kurjavo železarne v Radovni. Prekomerno prebiranje, katerega posledice naj bi prihodnje gospodarjenje ponovno

uredilo, ker so ostali presvetljeni sestoji, v katerih so pustili nekvalitetna debla in na tleh slaba zelišča. Malenkostna lastna potreba za stavbni les je bila na Bohinjskaraven, posamezni uporabni les in jamski les za kopanje rude v Rudnempolu, potem tudi prebiranje mestoma na Mesnoucu. Donos iz redčenj je znašal povprečno v zadnjih 10 letih letno 5800 fm, iz tega so dobili 4500 m oglja, od teh v prebiranju v pobočjih Radovne 2340 fm bukovega lesa za kurjavo.

Razmere za pridobivanje lesa so precej ugodne, četudi velike razdalje nekoliko oslabijo prednosti terena. V poštev pridejo sledeča območja pridobivanja: I. Kerma, II. Stresenadolina, III. Klek, Peku, Konavčevšleb, IV. plato, V. Zarobam, Bukofrebar, VI. Konjskaraven, VII. Ribšica.

Iz vseh zgornjih pridobitvenih območij vodijo vozne poti z izjemo pod III. označeno, odkoder poteka s plavljenjem po riži. Potrebno bi bilo zgraditi žičnico od Rjavepeči do doline, da bi do Radovne pripeljali nepoškodovan les. Pridobivanje lesa iz posek k potem naj bi bilo z izjemo platoja po rižah. Poti se razvejujejo proti sečiščem. Območja V, VI deloma VII in IV gravitirajo proti nastajajoči žičnici z Gorjuš v dolino Save Bohinjke. Lahko bi se oblikovala najnižja linija platoja kot glavna izvozna linija za območji IV in VII. Temu sledijo posamezni predlogi.

Lastniška meja je povsod oštevilčena na mejnih kamnih.

RAZDELITEV GOZDA

Gozdni okraj je razdeljen na obratovalni razred A-prebiralni gozd z 120-letno obratovalno dobo in 40-letno pomlajevalno dobo in obratovalni razred B-skupinsko postopno gospodarjenje s 100-letno obratovalno dobo. V prvi razred so bili uvrščeni sestoji s pomanjkljivimi talnimi razmerami in na strmih pobočjih, za katere zakon predpisuje posebno obratovanje, v razred B pa vse ostalo.

Za prostorsko delitev so uporabili pota in umetne preseke. Celotni revir je deljen na 21 gospodarskih prog, 9 presek in 70 oddelkov. Za določitev oddelkov so bili merodajni tla, drevesne vrste, razlike v zmesi, pogozdovanju, starosti in vrednosti.

Postavitev mejnih kamnov prostorske razdelitve in presek, razdelitvenih linij se bo izvedla v tekočem letu.

IZRAČUN DONOSA

Pri izračunu v razredu A so uporabili avstrijsko kameralno takso, pri B pa po masah.

Obdobje je bilo razdeljeno na pet uporabnih period. Donos prve periode je bil narejen po izračunu tekočega prirastka iz lokalnih donosnih tabel. Donosi petih let so bili enakomerno razdeljeni in tako izračunan letni etat. Ker niso upoštevali presežka sledečega prirastka in zaradi lokalnih tabel, ki niso upoštevale vpliva neurejene paše, zaradi česar se je razvilo drugačno stanje in prihodnost naj bi uredila upadajočo pašo in tako omogočila višjo proizvodnjo lesa. V tem leži garancija za izpolnitev poseka lesa in ekvivalent za visoko varovanje gozda. Donos iz prvih pogozdenih površin je bil izračunan, da je zaradi pašne pravice dosežena pogozditev na Pokljuki znaša samo 0,6-0,7.

Rezultati obračuna znašajo:

- obratovalni razred A 4000 fm
 - obratovalni razred B 17800 fm glavni donos
 - obratovalni razred B 1800 fm vmesni donos
- Sortimentna razmerja za obratovalni razred B so bila izračunana iz sredine več sestojev v različnih višinskih legah:
- debel, uporabni les 4 m dolg, debel nad 20 cm 48%
 - tanjši, uporabni les, brez vej, debel 10-20 cm 28%
 - tanjši, uporabni les, vrhnji deli, debel 10-20 cm 16%
 - tanjši, odpadni del 8%

BODOČE ROKOVANJE Z GOZDOM

S prikazom obeh obratovalnih razredov je bodoče rokovanje z gozdom že predpisano. Gospodar bo prilagodil splošne predpise obeh obratovalnih razredov, in sicer na lokalne razmere in bo tako



Jutro na Pokljuki (Foto: L. Budkovič)

vedno zadel za gospodarstvo najboljšo varianto. Naj bo opomnjeno, da širitev sestojev z odkazilom dreves s slabšo krošnjo in najmočnejših debel potrebna zato, da bi delno opravičili denarno gospodarstvo., drugače pa da bi nastal v sestoji enakomerno porazdeljen svetlobni prirastek. Z ozirom na zadnje, naj služi bodočemu gospodarstvu ta pri mnogih raziskavah, opazovanje, da ima sproščena lega pri dobro razviti ali razvojno sposobni krošnji v 60. – 80. tudi 90. letu zelo pomemben svetlobni prirastek celo do 70 mm in zato ima za posledico širino letne letnice. Medtem pa na prosto stoječih starejših deblih ni bilo opaziti nobene posebnega prirastka, ob tem se naravno z različnim vplivom rastišča lastnik ne sme prenegliti. Gospodarju so za njegova bodoča

ukrepanja v rubriki zaznamki sestojnega registra dana navodila.

LOV

Z ozirom na stanje divjadi je glavno mesto za gamsa Krma, ruševca v predelu Kleka, divji petelin na platoju. Omeniti je potrebno tudi planinskega zajca. Lov je zakupljen.

OSEBJE

Gozdni okraj upravlja akademsko izobražen gozdni upravitelj, kateremu je podrejenih pet varovalnih oseb.

31. 3. 1888
Carl Posch«